
YAHUDİ HALKINDAN AZLİME DAİR MEKTUP

2005

Bazen elimizi taşın altına sokmalıyız. İnsan yaşamı tehlike altında, insanlık onuru darboğazdayken, ulusal sınırlar ve hassasiyetler geçersiz hale gelir. Ne zaman bir yerlerde kadınlara veya erkeklere ırkımdan, dininden veya siyasi görüşlerinden ötürü zulmediliyorsa, o yer –o anda– evrenin merkezi haline gelmelidir.

(Elie Wiesel, Nobel Barış Ödülü teşekkür konuşması, 10 Aralık 1986).

Ölmeden hemen önce veya ölüme çok yakın olduğunuza inandığınız bir anda son düşünceniz ne olurdu, hiç merak ettiniz mi? Ben merak edenlerden biriyim; ve birkaç yıl önce yaşam tehlikesi olan bir ameliyat için bıçak altına yatmadan hemen önceki dakikalarda bunun cevabına eriştim. Hemşireler sedyemi ameliyat odasına doğru sürerlerken bilincimde, bir anda, beklenileceği gibi ölüm korkusu değil bir Yahudi olarak ölme fikrinin yarattığı berbat endişe peydah oldu. Hayatımın, artık kendisiyle özdeşleşemediğim bir halka hâlâ göbek bağı ile bağlı olarak sona erecek olması beni dehşete düşürmüştü.

Bunun benim “son” düşüncem olarak ortaya çıkması o an beni fazlasıyla şaşırtmıştı, ve hâlâ da şaşırtıyor.

Bu ne anlama geliyordu... ve neden bir halktan kopmak bu kadar zor? Ben, hiç sinagoga gitmeyen, koşer’e* riayet etmeyen, fakat evde çoğu zaman Yidiş** konuşan ve kendilerini Yahudi sayan Rus Yahudisi bir anne babanın oğlu olarak Milwaukee’de dünyaya geldim. Dört yıl İbrani okulunda okudum ve sonrasında da Bar Mitzvah*** törenim yapıldı. Böyle bir çocukluk geçirmiş biri olarak, 16-17 yaşlarına gelip de ateist olana kadar, belli belirsiz bazı Yahudi inançlarına bağlı kaldım. Ateist olduktan sonra dahi, her ne kadar bunu artık tanımlamam gittikçe güçleşiyorduydu da, kendimi bir şekilde Yahudi olarak görüyordum. Arkadaşlarımdan bazıları siyonist olmuşlardı. Fakat, her ne kadar kısa bir süreliğine siyonist bir gençlik kulübünde basketbol oynamış olsam da beni davalarına devşirmekte pek bir mesafe katedemediler. Sanırım bunun başlıca nedeni bu davanın sac ayağını İsrail’e taşınma çağrısının oluşturmasıydı. Yine de bu dönemde Holokost ve dünyanın değişik yerlerinde Yahudilere yapılan eziyetler konusunda öğrendiklerim bir Yahudi anavatanı fikrine sempati duymama yetmişti. Fakat bunun, her zaman söylediğim gibi, orada halihazırda yaşamakta olan Filistinlilerle bir tür anlaşmayla gerçekleşeceğini varsayıyordum.

Bir sosyalist ve enternasyonalist olmam 1960’ların ortasında, Wisconsin Üniversitesi’nde öğrenciyken gerçekleşti. Milwaukee, en azından benim dönemlerimdeki Milwaukee,

* *Koşer*: Bazı yiyeceklerin yenmesini yasaklayan Tevrat kaynaklı Yahudi diyeti. –çev.

** *Yidiş*: Özellikle Almanya, Doğu Avrupa ve Rusya’daki Yahudiler arasında kullanılan daha çok Almancanın etkisindeki İbrani alfabesiyle yazılan dil. Doğu Avrupa Yahudilerine yönelik Nazi soykırımını sonucunda kullanımı azalmıştır. –çev.

*** *Bar Mitzvah*: Yahudiler arasında, erkek çocukların 13 yaşına gelmesiyle yapılan “buluş çağına” giriş töreni. Bu yaştan sonra erkek çocuklar olgunlaşmış kabul edilerek dinin gereklerinden sorumlu tutulur. Aynı tören kızlar için 12 yaşına basılınca Bat Mitzvah adıyla yapılır. –çev.

bir tür taşraydı. Madison ise bana dünyanın her tarafından gelen insanlarla tanışma fırsatları sunuyordu, ben de bunların tadını çıkarıyordum. Sanırım oradaki ilk yılımda her türlü yabancı öğrenci organizasyonuna ve sayısı çok da az olmayan ilerici siyasi kulüplere katıldım. İsrail/Filistin meselesine dair pek çok şey duyduğum yer de Madison'dır. Fakat bu kez burada meseleyi Milwaukee'den gelme bir Yahudi olarak değil, Yahudilerin ve Arapların eşit bir parçası olduğu bir insanlık camiasının parçası, bir enternasyonalist olarak öğreniyordum.

Daha sonraki yıllarda, İsrail ve Filistinliler arasındaki çatışma kötüden daha kötüye ve daha sonra da iyice kötüye doğru gittikçe, iki sürpriz gelişme cereyan etti (en azından benim için sürprizdi bu gelişmeler). Her iki tarafa da adilane davranmak için elimden geleni yapsam da kendimi gittikçe İsrail karşıtı bir konumda buldum. Halbuki içlerinde kendilerini hiçbir zaman siyonist addetmemiş bazı Yahudi arkadaşların da bulunduğu pek çok Amerikalı Yahudi o dönemde İsrail davasının hevesli destekçileri olmuşlardı. 1980'lerde, ilk *intifada* ile birlikte İsrail'in Filistinlilere karşı baskısı ve kibri öyle kötü bir noktaya gelmişti ki böyle suçları işleyenlerle ve Amerikan Yahudilerinin yaptığı gibi tüm bunlara kılıf uyduranlarla aynı halkın bir parçası olmak beni daha o zamanlar irkiltmişti. Şimdi ise durum öyle bir noktaya ulaştı ki, Yahudilikten azlimi isteyecek duruma geldim. Sorun bunun nasıl yapılabileceği? Bir kulübü, bir dini (din değiştirebilirsiniz), bir ülkeyi (başka bir ülkenin vatandaşlığını alır, gider orada yaşarsınız) ve hatta bir cinsiyeti (güncel tıbbın olanaklarından yararlanırsınız) bırakabilirsiniz, ama içine doğduğunuz bir halktan nasıl koparsınız? Kiliselerinin eylemlerinden rahatsızlık duyan bazı Fransız Katoliklerinin Papa'ya vaftizlerini geçersiz kılacak bir belge istemiyle mektup yazdıkları söylenir. Bu bana yol gösterir mi acaba? İyi ama ben

kime yazacağım? Ve ne talep edeceğim? Düşündüm, ve sonunda *Tikkun*'a* yazmaya ve sesimi duyurmalarından başka hiçbir şey istememeye karar verdim.

Şimdiye kadar söylediklerime bakarak kimileri beni kendinden nefret eden bir Yahudi olarak görüp kaale almayabilir; ama bu doğru olmaz. İlla bir şey olacaksam, ben kendimi çok seven bir Yahudi olabilirim, fakat içimdeki çok sevdiğim Yahudi, Diaspora Yahudisidir. Şu, 2000 yıldır sahiplik iddiasında bulunduğu hiçbir ülke olmadığı için kutsanmış Yahudi. Bunun pek çok acı sakıncaları da beraberinde getirdiği herkesin malumu. Fakat bunun aynı zamanda öyle muazzam bir faydası da var ki, geri kalan her şey onun yanında küçük kalıyor. Buldukları her ülkede “dışta” kalmak ve dünyanın her yerindeki “dışta kalanların” oluşturduğu ailenin bir parçası olmak Yahudilerin, genel olarak, milliyetçiliğin bütün biçimlerindeki çirkinliğin kaynağı olan ahmakça önyargılara daha az bulaşmalarını sağlamıştır. Yaşadığın ülkenin tam ve eşit bir yurttaş olamadığın zaman, bir dünya vatandaşı olursun ya da kendini öyle görmeye başlarsın. Hatta bunun ne anlama geldiğini netleştiren kavramlar icat edilmeden çok daha önce böyle hissedersin.

Diaspora Yahudilerinin çoğunun böyle düşündüğü iddiasında değilim, ama bazılarının böyle düşündüğü (böyle düşünenler arasında en bilinenleri Spinoza, Marx, Freud ve Einstein) ve diğerlerinin de böyle düşünme fırsatının ve eğiliminin yaşadıkları ülkede deneyimledikleri reddedilmişlik deneyiminden geldiği bir gerçek. Yahudilerin yaygın olarak insandan aşağı varlık muamelesi görmesi bile böyle bir evrenselci tepkiyi kışkırtmıştır. Yahudiler, kendilerine verilen her fırsatta veya bu fırsat verilmediğinde sessizce, kendilerini

* *Tikkun*: İlerici Yahudilerin çıkardığı bir dergi. -çev.

ezenlerle aynı Tanrının çocukları olarak, ortak bir insanlığı paylaştıklarını ve bunun her şeyden önde geldiğini savunmuşlardır. Yahudilerin her zaman ve her yerde kozmopolit ve gerektiğinden az yurtsever olduklarına dair antisemitist suçlama hiç değilse bu yönüyle bir doğruluk içermektedir.

Bugün elbette, bu pozisyonda olan Yahudilerin sayısı fazla değil. 1990'da verdiği bir röportajda İngiltere'nin en ünlü entelektüeli ve siyonisti İsiyah Berlin, Fransız filozof Alexander Kojeve ile yaşadığı bir diyalogu şöyle aktarır. Söylediğine göre Kojeve kendisine şöyle söylemiştir: “Sen bir Yahudisin, Yahudi halkı belki de şimdiye kadar yaşamış halklar arasında en ilginç tarihe sahip olanı. Şimdi tutup Arnavut mu olmak istiyorsun?” Berlin ise şöyle yanıt vermiş: “Evet, öyle. Bizim hedeflerimiz açısından, Yahudiler açısından Arnavut olmak ileriye atılmış bir adımdır”.¹ Bu, kültürel derinliğe sahip bir liberal, bir ateist, İngiltere’de hiçbir dönem herhangi bir antisemitizmle karşılaşmadığını iddia eden ve milliyetçilik ve onun yol açtığı belalar konusunda epey şey yazmış birisi için şaşırtıcı bir cevap. Berlin için onun tüm bu saydığımız özelliklerini aşan şey insani bir ihtiyaç olarak, aidiyet; onun anladığı şekliyle de sadece bir gruba değil, aynı zamanda belirli bir yere aidiyet ihtiyacı. Ona göre kendi ülkeleri olmayan Yahudiler geçmişte her türlü baskıya maruz kaldılar ve her uzun sürgüne eşlik eden o kuşatıcı hasretten nasiplerini fazlasıyla aldılar. Berlin’in Yahudiler için istediği tek şeyin onların bir anavatana sahip “normal bir halk” olmalarına izin verilmesi olduğunu yineleyip durmasının, buna bu kadar düşkün olmasının nedeni de bu. Berlin tıpkı diğerleri gibi “normal bir halk” olmak istiyordu. Evet, tıpkı Arnavutlar gibi.

1 Rochelle Furstenberg, “Reflections of a Zionist Don”, *The Jerusalem Report* (Ekim 1990), s.51.

Öte yandan bu noktada iki sorunun sorulması gerekiyor: 1) Acaba Berlin'in temel önermesini teşkil eden, bir yere ait olmaya yönelik doğal dürtü ulusal devlet dışında başka bir şey tarafından tatmin edilemez mi?, ve 2) Arnavutluk gibi olmakla (hatta büyük Arnavutluk gibi olmakla) Yahudiler, diasporadaki Yahudiliğe içkin bundan çok daha değerli olan bir şeyden vazgeçmek zorunda kalmazlar mı? Eğer, diğer insanlarla güçlü bir bağ kurmak zihinsel ve duygusal sağlığımız için gerekliyse –ki ben öyle olduğuna inanıyorum– bu ihtiyacı sadece kendi topraklarında yer tutan ulusal grupların doyurabileceğine inanmanın hiçbir gerekçesi yok. Bunu herhangi bir ülkeyle özel bağları olmayan ırk, din, cinsiyet, kültür, siyaset ve sınıf temelindeki gruplar da pekâlâ başarabilir. Siyahlar, Katolikler, gayler, masonlar ve sınıf bilincine sahip işçiler kendilerini ulusal sınırlara hapsedmeden bu ait olma ihtiyacını doyurabilen insan gruplarından sadece bazıları. Bu amaca yönelik diğer bir yolu ise bize aynı türün üyesi olmak sunuyor. Bu kadar geniş bir seçenek aralığını düşündüğümüzde, hangi gruba ya da gruplara katılacağımız veya neyi birincil kimliğimiz olarak alacağımız büyük ölçüde yaşadığımız zaman veya yerde neyin müsait olduğuna, bu grupların en yakıcı sorunlarımızı nasıl çözümlediğine (veya çözümlene vaadinde bulunduğu) ve sosyalleşme biçimimiz doğrultusunda bu grupları nasıl gördüğümüze bağlıdır.

Bir anavatan elde etmekle neyi kaybedeceğimize gelince, şunu kabul etmek gerekir ki siyonizm de diğerleri gibi bir milliyetçilik biçimidir; ve milliyetçiliğin –Albert Einstein gibi buna sempatiyle yaklaşan gözlemcilerin teslim etmek zorunda olduğu gibi– her zaman bir bedeli vardır. Her Yahudi, Einstein'a yeni bağımsızlığına kavuşmuş Yahudi devletinin

başkanlığının önerildiğini bilir ama onun neden bu teklifi geri çevirdiğini çok az insan anlayabilmiştir. Yahudilerin diğerleri gibi “normal” bir halk olmasını isteyen Berlin’in tersine Einstein şöyle yazmıştır: “Benim Yahudiliğin asli doğasına dair farkındalığım, ne kadar mütevazı boyutta olursa olsun sınırları, bir ordusu ve dünyevi bir iktidara sahip olan bir Yahudi devleti fikrini kabul etmekte zorlanıyor. Yahudiliğin kendisine içten verilen bir zarardan mustarip hale gelebilecek olması beni korkutuyor; kendi içimizde doğabilecek ve şimdiye kadar bir Yahudi devleti olmadan da güçlü bir şekilde mücadele ettiğimiz dar bir milliyetçilikten gelebilecek bir zarardan bahsediyorum”. Bugün kim Einstein’ın bu endişesinin haksız olduğundan şüphe duyabilir ki?²

Bütün milliyetçilikler gibi siyonizm de grup içindeki üyeleri etkisi altına alan bir aşırı üstünlük hissiyatına ve diğer grupların üyelerine karşı neredeyse aşağılamaya varan bir kayıtsızlığa dayanır. Yahudilerin dünya tarihine girişleri tam bir “chutzpah” (bunun için bence artık yeni bir sözcük bulunması gerekir) eseridir. Önce tek bir Tanrı’nın dünyayı herkes için yarattığına, daha sonra da en iyi kendi bileceği nedenlerle Yahudileri özel bir halk olarak “seçtiğine” inanmışlardır (Hıristiyanların ve Müslümanların bu düzendeki böyle aşağı bir statüyü neden güle oynaya kabul edeceklerini sandıklarını hâlâ anlayabilmiş değilim). Siyonistlerin yaptığı şey bu “chutzpah” hamlesini Tanrı’nın emirlerinin de üstüne taşımak oldu. Yahudiler kendilerinin Tanrı’nın emirlerini tüm insanlık adına almak için “seçilmiş” olduklarına inandıkları bir durumda,

2 Albert Einstein, “Our Debt to Zionism”, *Ideas and Opinions* (Modern Library, N.Y., 1964), s.6. Ben Gurion’un Einstein’a İsrail’in başkanlığının önerilmesine dair görüşü de kayda değerdir. Yanındaki arkadaşına şöyle demiştir: “Söyle bana ‘evet’ derse ne yapacağız. Bu mevkiyi ona önermek zorundaydım, çünkü başka türlüünü yapmak imkânsız. Fakat kabul ederse yandık demektir”. Fred Jerome, *The Einstein File* (St. Martin’s Press, N.Y., 2002), s.111.

öyle görünüyor ki siyonistler de bu emirlerin ulusal çıkarlarla çatıştığı her durumda onları ihlal etmek için “seçilmiş” olduğuna inanıyorlar. Böyle bir durum tüm insanların özünde eşit olduğuna dair inanca alan tanır mı hiç?

Kuşkusuz, eski çağdaki İbraniler Tanrıdan sadece kanunlarını değil aynı zamanda, belirli bir toprak parçası için vaat de aldılar. Tabii bu toprak vaadi Yahudilerin bu kanunlara uymasıyla ilişkilendirilmiştir. Bu kanunlar arasında en önemlisi Tanrı'nın da defalarca atıf yaptığı putperestliğin yasaklanmasıydı. Yahudiler her ne kadar *Yehova*'nın herhangi bir şekilde putunu yapmamış olsa da, putperestlik konusundaki sicilleri- muhtemelen Tanrı'nın temsilinin önündeki sınırlamaların bir sunucu olarak komşularıyla kıyaslandığında daha kabarıktı. Neredeyse 3000 yıldan beri Yahudilik putperestliğe karşı kaybetmeye yazgılı olduğu bir kavga yürütüyor. Kaybetmeye yazgılı, zira, Kudüs'teki tapınak, süslü harflerle yazılmış Tevratlar ve artık cisimleşmiş ve gittikçe Tanrı'yla kurulan ilişkinin ve bu ilişkiyi temsil eden ahlaki kaidelerin yerini almaya başlamış İsrail toprakları söz konusu. Fakat bu kaidelerin hepten feda edilmesi ilk defa siyonizmle, yani bu toprak tapınmacılığının günümüzdeki versiyonuyla birlikte gerçekleşmiştir. Yani Altın Buzağı putunun modern versiyonu Musa'yı 10 Emir tabletlerini parçalama zahmetinden, bunu bizzat kendisi yaparak, kurtarmıştır.* Bugünün çoğu siyonistinin babalarının inandıkları Tanrı'ya inanmamala-

* Bertell Ollman, burada, Türkiyeli okuyucuların yabancı olabileceği, Tevrat'taki “Altın Buzağı” mitine göndermede bulunan bir metaforu devreye sokuyor. Bu mite göre Musa 10 Emir'i almak üzere Sina Dağı'na çıkıp uzun süre kaldıktan sonra cemaatine geri döndüğünde onları Harun'un yaptığı altın bir buzağı putuna tapar vaziyette bulur. Bunun üzerine çok sinirlenerek üzerinde 10 Emir'in yazılı olduğu taş tabletleri kırar ve yenilerini almak için tekrar dağa gider. Burada Ollman, bahsettiği “putperestliğin” günümüzdeki versiyonunun zaten 10 Emir'i de yıkıp geçtiğini, o yüzden alaycı bir ifadeyle Musa'ya da yapacak iş kalmadığını anlatıyor. –çev.

rı onların *Eretz İsrail'i* [İsrail diyarını] yeni bir Tanrı'ya dönüştürmelerini kolaylaştırmıştır. Putperestlik sürmektedir. Bugün sadece tek fark milliyetçi içeriğine hiçbir evrenselci iddianın bulaşmasına izin verilmeyen Tanrı'nın yasalarının bir komite tarafından yazılıyor olmasıdır. Eğer bu aşırı milliyetçilik normal ise –ki bu Spinoza, Marx, Freud ve Einstein'ın tamamen anormal olması anlamına gelir– o zaman sanırım Berlin sonunda normal halkına kavuşmuş demektir.

Siyonizmin, her milliyetçi hareket gibi, halk ile onun toprağı arasındaki bağı verili kabul etmesi, aynı zamanda duruma dair her türlü akılcı tartışmayı imkânsız kılan bir tür mistisizm ile bezenmiştir. Bu Tanrı'nın atalarıyla bir “emlak” anlaşması yaptığına inanan dindar siyonistler için geçerli olduğu kadar toprak üzerinde “yasal” bir hak iddiasında bulunurken 200 yıllık Yahudi diaspora geçmişini unutan (ki bunlar Yahudilerin diasporada çektikleri cefaları sadece bu toprak iddiasına ahlaki bir haklılık katmak için hatırlarlar) seküler siyonistler için de geçerli. Bu tür yaklaşımlar 21. yüzyılın sorunlarını insani ve akılcı bir şekilde ele almaya hiç alan bırakır mı? Ahlakın ve aklın sırf kendi topluluğunun ihtiyaçlarını karşılamak için işe koşulduğu bir yerde... Siyonistlerin Filistin halkı için inşa ettiği korku tünelinin devreye girmesi sadece zaman meselesi. Eski çağ İbrani peygamberleri Yahudiler “diğer uluslara ışık” olacaklar diye tahminde bulunurken acaba bunu mu hayal ediyorlardı? Sanmıyorum. Bu diaspora dönemindeki Yahudilerin, yani dünyada şimdiye kadar gelmiş geçmiş milletler arasında insan eşitliğine ve aklına en fazla değer veren bu halkın da, hayal ettiği şey muhtemelen bu değildi. Einstein Yahudiliğin en önemli özelliğinin “tüm insanlar arasındaki karşılıklı yardım ve hoşgörü idealine eşlik eden demokratik bir toplumsal adalet ideali” olduğunu iddia edebilmişti bir zaman-

lar ve bunu söylediğinde ona kimse katıla katıla gülmemişti.³ Şimdi ise buna Tanrı bile güler... veya ağlar.

Eğer diaspora tüm o maddi yetersizliklere rağmen ahlaki açıdan Yahudilerin sağlam bir yerde durmasını sağladıysa neden şimdi bu sağlam yeri terk etti? Altlarındaki zemin kayınca oldu bu. Diasporadaki Yahudi hayatının temelini oluşturan koşullar Holokost'tan çok önce, kapitalizmin, demokrasinin ve aydınlanmanın ilerlemesi ile çözülmeye başladı. Holokost buna sadece son darbeyi indirdi. Yaklaşık 2000 yıl süren bir şey için bunu söylemek garip kaçacak ama Diaspora Yahudiliği sadece bir geçiş dönemi oldu, ancak öyle olabildi. Kitabı Yahudiliğin içinden çıkan Diaspora Yahudiliği, daha baştan, kaybedilen bir ülkeye duyulan nostalji ile Yahudilerin gidip yaşadıkları bütün yerlere ve buralarda yaşayan tüm insanlara yönelik, her ne kadar kısmi ve tereddütlü de olsa, bir tür ileriye dönük bağlılık arasındaki çelişki üzerine inşa edilmişti. Bir taraftan, geriye dönüp, eskiden kendilerinin addettikleri bir topluluğa ve toprağa bakıyorlar, diğer taraftan ise yüzlerini tüm insanoğluna ve diğer tüm halklardan daha fazla yayıldıkları yeryüzüne çeviriyorlardı. Ne var ki, farklı halkları ve yerleri birbirine bağlayan bağlar –kültürel, dinsel, ticari (ki bu ticaretin çoğu Yahudiler tarafından yapılırdı)– oldukça uzun bir süre, en hafif tabirle, gevşek kaldığından, yeni durumlarını mantıksal sonucuna ilerletip kendilerini dünya vatandaşı ilan etmek pek çok Yahudi'nin tahayyül edemeyeceği bir şeydi. Buna rağmen insanlığın geri ka-

3 Einstein, *Ideas and Opinions*, s.212. Einstein, eğer hayatta olsaydı bugün Filistin'deki duruma nasıl tepki verirdi diye merak edenler için şu yorumlar ipucu sağlayabilir: “Bizim (İsrail'in) politikamızın en önemli yönünü Arap vatandaşlarının bizim aramızda tam bir eşitliğe sahip olmasını tesis etmeye yönelik hiç kaybolmayan ve apaçık arzu teşkil etmelidir... Arap azınlığa karşı benimseyeceğimiz tutum bir halk olarak bizim ahlaki standartlarımızı gerçek bir sınamaya tabi tutacaktır” (1952). *Age*, s. 111. Weisman'a mektubunda da şöyle demişti: “Eğer Araplarla yüzleşmenin ve dürüst bir işbirliğine girmenin yolunu bulmayı başaramazsak, 2000 yıldan fazla süredir çektiğimiz çileden hiçbir şey öğrenememişiz ve bizi kuşatan kaderi hak ediyoruz demektir”. *Age*, s. 110.

lanına karşı eylemleri değilse bile tutumları Yahudileri, birlikte yaşadıkları ama onlardan farklı olarak buldukları yere kök salmış diğer halklar gözünde gittikçe şüpheli hale getirdi. Bu diğer halklar Yahudileri “kozmpolitanizmlerinden” ötürü kınamaktan hiçbir zaman vazgeçmediler, ki “kozmpolitanizm” başka hiç kimse için değil ama Yahudiler için küfür niyetine kullanılır. Daha sonra ise dünyamızın kapitalizm, aydınlanma, demokrasi ve en sonunda sosyalizm ile ilişkili bir şekilde çoklu düzeyde yeniden şekillenmesi ile birlikte kendilerinin aslında dünya vatandaşı olduğunu anlayabilen ve bunu açıkça ilan eden Yahudilerin sayısı arttı.

Fakat ortaya çıkardığı yeni ilerleme fırsatları ile bahsettiğimiz bu toplumsal ve ekonomik altüst oluş ve antisemitizmin korkutucu yükselişi bir yandan pek çok Yahudiyi kendi topluluğundaki birincil kimliğini bırakıp insan soyunun bir parçası olmaya dayalı kimliği almaya yönelttiyse, diğer yandan da pek çok Yahudiyi bu gelişim halindeki kozmpolitanizmi reddedip yenilenmiş bir milliyetçi projeyi benimsemeye itti. Bu açıdan, 19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın ilk dönemlerinde Yahudilerin ya sosyalist ya da siyonist olması tesadüf değildir. Bir zamanlar Yahudi halkının koşullarında herhangi bir değişikliğin olması olası gözükmüyorken şimdi iki alternatif ortaya çıkmış, halk desteğini almak için birbiriyle yarışıyor. Birisi Yahudilere yönelik tahakkümü diğer tüm tahakkümleri ortadan kaldırarak aşmak isterken diğeri bunu Filistin’de ilk bakışta güvenli bir bölge gibi gözükken bir yere Yahudileri göndererek yapmaya çalıştı. Bu iki alternatife yol açan süreçler aynı zamanda Diaspora Yahudiliğinin hızlı ve tedrici çözülüşünü beraberinde getirdi. Bugün Yahudilerin çoğu hâlâ “diyaspora” diye anılan İsrail dışında yaşıyor; ve bunların büyük çoğunluğu ya sosyalist ya da gövdesi gittikçe genişleyen siyonist kampa dahil (bunların ılımlı versiyonlarını da bu kategorilere dahil

ediyorum). Geri kalanların ise bu iki kamptan birisine yönelmesi yakındır. Yani insanlığın bir bütün olarak esenliğini isteyen sosyalizmle sadece Yahudi halkının esenliğini ve İsrail’in yeniden fethedilmesini isteyen bir milliyetçilik arasındaki çelişki üzerinden bölünmüş durumdadır. Yahudilik şimdiye kadar her zaman bu uzlaşmaz projeleri sentezlemeye çalıştığından, bunların birbirinden tamamen ayrılması –medyada kendisini gösteren cilalı nostaljiyi bir kenara bırakın– Yahudiliğin sonu olarak görülebilir. Geriye kalan tek şey belki de kendilerine sosyalist ve komünist diyen eski Yahudilerle kendilerine siyonist diyen Yahudilerdir (bu siyonistler arasındaki dindar/seküler ayrımı şu noktada beni pek ilgilendirmiyor).

Eğer, ne Diaspora Yahudiliğinin milliyetçi ve dinsel yanlarını reddeden sosyalistler ne de onun evrensel ve hümanist boyutlarını (çoğu zaman onun dinsel boyutlarını da) reddeden siyonistler gerçek Yahudi değillerse o zaman asıl tartışma bu iki gelenekten hangisinin ortak Yahudi mirasını en iyi şekilde korumayı başardığı üzerine olmalıdır. Benim görüşümce sürekli Yahudiler hakkında konuşup durmalarına rağmen Yahudilikle en az ortaklık taşıyanlar siyonistlerdir. Yahudi bilgelerinin halkımızın “uluslarara ışık olacaklar” dedikleri şeyi yapmak Filistin gençliğinin elini kolunu kırmaktan geçmiyor. Bugün İsrail’de *tsadik* (hakşinas olmak) ve *mensch* (sağlam karakterli olmak) payesini Yahudi nüfusunun çoğunluğunun yüzüne tükürdüğü az sayıda insan taşıyabiliyorsa ve *chutzpah* artık savunulamaz bir şeyin savunusu haline geldiyse o zaman elimizde bir zamanların soylu geleneğini hatırlatan pek az şey kalmış demektir.

Henüz büyüme çağındayken istenmeyen bir davranış sergilediğimde evde Yidiş konuşan annem bu davranışımı “*shandeh fur die goyim*” diyerek yani davranışımın sadece beni, ailemi değil tüm Yahudileri Yahudi olmayanlar önünde mahcup duruma

düşürdüğünü söyleyerek düzeltmeye çalışırdı. Şimdi siyonizmin suçları karşısında ve bunları her kim savunuyorsa onlara dönerek yüksek sesle haykırıyorum: Yaptığınız şey *shandeh fur die goyim* (Anne, bak, unutmadım!). Elebaşlarından neferlerine kadar hepsi de *shandeh fur die goyim*. Bir sosyalist ve eski bir Yahudi olarak geride bıraktığım Yahudi geleneğine sanırım öyle büyük bir saygım ve sevgi var ki dünyadaki diğer insanlardan, kendilerine siyonist diyen eski Yahudilerin Yahudilik adına yaptıklarını görüyor ve haklı bir şekilde nasıl kınıyorlarsa, bu geleneği de benim kadar sevip saymalarını istiyorum. Ve eğer benim bugünkü eski Yahudi statümü Yahudi-olmayan statüsüne çevirmem sadece 10 insanı (Tanrı'nın *minyán*'ı*) bile siyonistlerin Yahudilik sıfatını kaçırap kendilerine mal etmelerine karşı uyandırıp harekete geçirecekse, böyle bir fedakârlık yapmaya hazırım.

Eğer birileri bir ateist ve komünistin Yahudi halkından kopması neden Yahudileri rahatsız etsin ki diye merak ediyorsa onlara, bana pek çok kaynaktan öğretilen bir şeyi, yani bir Yahudinin işleyeceği en büyük günahın (genellikle başka inançları benimseyerek) halkını terk etmek olduğunu belirtmek isterim. Dine karşı gelen bir üyeye bir aile genelde “*shivah*'a oturarak” (yani ona ölü muamelesi yaparak) karşılık verir. Çoğu Yahudinin böyle bir durumda hissettiği derin utanç ve kızgınlığı tarif etmek zordur, fakat muhtemelen bu, bütün Yahudileri birleştiren toplumsal bağın kuvvetiyle ve şüphesiz, Tanrı tarafından daha baştan seçilmiş olmakla ve aynı zamanda yüzyıllar boyunca aynı baskıyı paylaşmak ve bu baskıya karşı ayakta durmakla ilgili bir şeydir. Bir Hıristiyan, Tanrı ile bir birey olarak ilişki kurarken, Yahudi'nin Tanrı ile ilişkisi önce, üyelerinin her birinin kusurlarından toplu halde sorumlu kılınmış kendi

* *Minyan*: Yahudilikte belirli dini törenleri gerçekleştirmek için gereken 10 yetişkin insan. -çev.

seçilmiş halkı ile kurduğu bağlantıdan geçer. Böyle bir güdüyle hareket edildiğinde Yahudiler kendi din kardeşlerinin yaşamda yaptığı seçimler karşısında kayıtsız kalma lüksüne asla sahip olamazlar. Çok az bir Yahudilik eğitimiyle bile bu iç bağlantı insana o kadar fazla işler ki ateist ve komünist Yahudiler bile bir Yahudi'nin halkından ayrılmasını canından bir parça kopmuş gibi karşılar. “Yahudinin” artık kabul edemeyeceğim (ve yok sayamayacağım) bir anlama gelmeye başladığı bir durumda Yahudi halkından azlimi istemek gibi kahredici bir ihtiyaç hissetmem de, şüphesiz, bir müminin sahip olması gereken hiçbir özelliği taşımamama rağmen hâlâ kendimi bir Yahudi ile, bir tür Yahudi ile özdeşleştirmem ile açıklanabilir. Ve bu aynı organik bağ, içlerinde benim en fazla eleştirdiğim ve Yahudi halkından ayrılışıma en çok sevinmesi beklenebilecek olanların da olduğu bazı Yahudilerin yaptığım eleştirinin aldığı bu biçim karşısında neden çok üzülebileceğini açıklamaktadır.

Azlimi istediğim mektubumun neredeyse sonuna geldim ve henüz Holokostu tartışmadım. Pek çok siyonist için, söylemek zorunda olduğum bu şeyleri sadece reddetmek yeterli olabilir. Bu görüşlerimi savunurken New York Şehir Üniversitesi'nin bir zamanlarki rektör yardımcısı Joe Murphy'nin Yahudi annesi hakkında anlattığı bir hikâyeyi paylaşmak istiyorum. Annesi ona hep şöyle dermiş: “Joe, iki tür Yahudi vardır. Birincisi tarifi imkânsız Holokost vahşeti karşısında bunun halkımızın başına bir daha gelmemesinden emin olmak için ne gerekiyorsa yapacağına dair ant içerek tepki gösterenler. İkincisi ise bu korkunç olaydan kendileri için gereken dersleri çıkarıp böyle bir şeyin bir daha herhangi bir yerdeki, herhangi bir halkın başına gelmemesi için her şeyi yapmak zorunda olduklarını anlayan insanlar”. “Joe” diye devam ediyor annesi, “bana her zaman ikinci türdeki Yahudilerden biri olacağına söz vermeni istiyorum”. Joe o gün verdiği o sözü hep tuttu.

Pek çoğu siyonistlerden oluşan ve bu yüzden de benim dilimde aslında “eski Yahudiler” olan kişiler Holokost’un kendisini bir kulübe dönüştürerek onun vasıtasıyla da Filistinlilere yapılanları eleştirme cüretini gösteren herkesi hırpalama utanmazlığını yapacak kadar ileri gittiler (Normal Finkelstein’in *Holokost Endüstrisi*’ne bakmak lazım). Siyonizmin eleştirisi ne kadar yumuşak ve haklı olursa olsun antisemitizmle eşitlenmeye başladı. Bu da antisemitizmi, aslında Holokost’un sorumluluğunu bazı açılardan üzerinde taşıyan ve yeni bir Holokost’un beklentisinde olanların diline pelesenk etti. Antisemitist suçlaması çok ağır bir suçlama ve pek çok potansiyel eleştiriyi susturmak için birebir. Bu bakımdan Holokost’a yönelik medya ilgisinin çarpıcı bir şekilde yeniden canlanması, siyonizmin bugün tam da böyle bir örtüye (ya da kefen mi demeli) müthiş ihtiyaç duyduğu düşünüldüğünde, tesadüf olmamalı. Bu gidişle tarihteki en berbat insan hakları ihlali günümüzün en berbat insan hakları ihlallerini meşrulaştırmak amacıyla aymazca istismar edilmiş olacak. Joe Murphy’nin annesi ikinci türdeki Yahudilerden bunu ilk işaret edenler ve kınayanlar olmalarını bekledi.

Tabii bu noktada güvenlik sorununa dair bir şeyler söylemek gerekiyor. Siyonistler ısrarla, kendi devletlerini yaratmak suretiyle sadece İsrail’deki değil diğer her yerdeki Yahudilerin güvenliğini artırdıklarını söylüyorlar. Fakat, ne yazık ki, İsrail’in Filistinlilere yönelik utanç verici muamelesi ve buna eşlik eden “Wieselci”* ikiyüzlülük ve dünya camiasına çektiği gittikçe küstahlaşan restler sadece Arap ülkelerinde değil tüm dünya-

* Burada Ollman, Holokost döneminde Nazi toplama kamplarında çocukluğunu geçirmiş Romanya doğumlu Amerikalı Yahudi yazar Elie Wiesel’in tutumuna göndermede bulunmaktadır. Wiesel hayatının sonraki dönemlerinde Holokost’un yarattığı insanlık faciasını anlatan edebî eserler ortaya koyarken aynı zamanda İsrail yanlısı bir tutum alarak Filistinlilerin trajedisine tamamen duyarsız kalmıştır. Ollman’ın bahsettiği ikiyüzlülük bununla ilgilidir. –çev.

da şimdiye kadar hiç görülmedik düzeyde gerçek bir antisemitizmin ortaya çıkmasına neden oldu. Siyonistler uyguladıkları politikaların kaçınılmaz sonuçları karşısında Amerikalı “müttefiklerinin” sağladığı kalkan sayesinde şimdilik kendilerini güvende hissediyorlar. Amerikalılar haricinde bütün dünyanın şaşkın bakışları arasında siyonizmin Amerikan siyasi desteğini kendine çekmesi tek kelimeyle olağanüstü bir durum. O kadar ki, “kutsal topraklar” üzerindeki çatışma söz konusu olduğunda Amerikalılar Demokratları veya Cumhuriyetçileri bırakıp doğrudan Sharon’u seçebilirler. Bilindiği gibi Ortodoks Yahudiler Sebt günü [Yahudiler için Cumartesi günü] kendileri için ışıkları yakabilsinler diye Yahudi olmayan birilerini (veya *shabbes goy*) tutarlar. İsrail’in de aynen böyle kendi kendine yapmadığı pek çok şey var. Onun bu işler için tuttuğu *shabbes goy* ise ABD hükümeti. Yalnız bu *shabbes goy* elektrikleri açıp kapamakla yetinmiyor aynı zamanda faturaları da kendisi ödüyor! Eğer bu durum Tanrı’nın Kızıldeniz’i ikiye bölmesi türünden bir mucize değilse, o zaman bunun nasıl böyle olduğunu anlamaya ihtiyacımız var; zira şimdilik bunun cevabını ayrıntılı bir şekilde bilmiyoruz.

Buna yönelik yapılabilecek iyi bir açıklamanın elbette İsrail hükümeti, her boyuttan siyonist lobi, Hıristiyan köktenciler (İkinci İsa’nın yeryüzüne ancak tüm Yahudiler İsrail’de toplandıktan sonra geleceğine inananlar), her iki güçlü Amerikan siyasi partisi, Yahudi seçmenler ve Amerikan kapitalist sınıfının siyasi ve ekonomik genişlemeden çıkarları olanlar arasındaki ilişkilerin izini sürmesi gerekir. Zira İsrail’in çıkarları bizim hâkim sınıfımızın emperyal tasarımlarıyla büyük oranda çakışmasaydı İsrail, Ortadoğu’daki Amerikan dış politikasını belirlemekte bu kadar etkili olamazdı. Bu ilişki içerisindeki siyonist bileşene gelince, büyük ihtimalle buna yönelik ilk adım Begin liderliğindeki Likud’un iktidara gelmesi ve ABD’deki

Hıristiyan köktencilerle (70 milyon kişilik bir güçten bahsediyorum) daha yakın ilişkiler kurmaya karar vermesi ile atıldı. Bu yakın ilişkiler sayesinde ülkede siyonist amaçlara öncelik verecek daha etkin bir siyasi lobi oluşturacaklardı. İsrail tarafında Netanyahu ve Amerikan tarafında da saygın Jabotinsky ödülünü ve... İsrail'den özel bir jet kazanan Jerry Falwell bu ittifakı geliştirme sürecinde özellikle etkindiler.⁴ II. Bush yönetimi bu stratejinin ne kadar da işe yaradığının en güncel kanıtı. Demokratlar Cumhuriyetçileri iktidardan düşürseler bile yeni hükümetin İsrail'e desteği bir nebze bile azalmayacaktır çünkü siyonist lobi, pek çoğu bu kez de Demokratlara gidecek Yahudi oyu sayesinde Kerry'nin partisinde daha da tesirlidir.

Ne var ki İsrail'le kurulan "özel" ilişkinin bu şekilde sürmesi pek mümkün gözükmemektedir. Zira bu ilişkinin dayandığı temeller hızlı bir şekilde aşınıyor. Öncelikle yapılan her anketin de gösterdiği gibi Amerikan halkı hiçbir zaman hükümet(ler) i kadar siyonist yanlısı olmamıştır ve artık her ne kadar varsa siyonistlere karşı beslenen olumlu hisler İsrail'in *intifadaya* yönelik insanlık dışı tepkisiyle sarsılmıştır. Eğer İsrail'in Arap dünyası ile savaşlarını devasa Calut'a* karşı onun yanında küçük kalan Davut'un karşı koyması olarak görmek mümkün olsaydı herhalde bugün İsrail ordusunun çoğu silahsız olan Filistinlilere yönelik acımasız baskısı bu analogiyi tersine çevirir, İsrail'i zorba Calut'un konumuna yerleştirdi. Öldürülen her yeni insan, yeni "yaralama", yeni aşağılama ile, daha çok evin yıkılması, daha fazla toprağın ve suyun çalınması ve şimdi de apartheid duvarının her gün (çoğu zaman TV'de de görülebilecek şekilde) biraz daha yükselmesi ile İsrail'in politikaları,

4 Donald Wagner, "Evangelicals and Israel: Theological Roots of a Political Alliance", *The Christian Century* (4 Kasım 1998), s.1023.

* *Calut*: Ortadoğu mitolojisinde İsrailoğullarına eziyet eden ve daha sonra Davut tarafından mucizevi şekilde yenilgiye uğratılan dev. -çev.

onun anlattığı resmî hikâyenin, yani İsrail'in tüm dünyadaki Müslüman şiddetinin tetikleyicisi değil de New York'u bombalayanlarla aynı cenahtan gelme teröristlerin mağduru olduğunu ve bu yüzden de bizim sempati ve yardımımıza ihtiyaç duyduğunu anlatan hikâyenin inandırıcılığını sorguluyor. Bununla birlikte İsrail'in ve onun en güçlü destekçilerinin en hafif tabirle çığırkanlığını yaptığı Irak savaşına yönelik gittikçe artan hoşnutsuzluk (hiç başlamaması gereken müzmin bir savaş) da Amerikalıların İsrail'e yönelik tutumlarına yansıyor. Ve son olarak da hem savaşlar hem de İsrail'in Arap halkına karşı Amerika'nın da bizzat sorumlusu olduğu barbarlığı tırmandırmasının bir sonucu olarak Ortadoğu'daki petrol arzına yönelik tehlikelerin gittikçe artması ve bunun da ekonominin her alanında fiyatlara ve kârlara olumsuz yansımaları İsrail ile Amerikan kapitalist çıkarlarının arasında kara kedilerin girmesine yol açıyor. Eğer hâlâ gerçekleşmediyse çok geçmeden Amerika'nın kapitalist sınıfının önemli bir kesimi ABD hükümetinden İsrail'e karşı yeni bir yaklaşım geliştirilmesini talep edecektir. Ve bu gelişmeler bağlamında Amerikan kamuoyunun önemli bir kitlesi içinde İsrail'e her istediğini vermenin ve ona *shabbes goy* gibi hizmet etmenin muazzam ve gittikçe de artan maliyetlerine karşı bir uyanış ortaya çıktığı zaman –ki hükümet bütçesinde halk yanlısı her türlü kalemin kısıldığı bir zamanda ortaya çıkacaktır bu– antisemitizm dalgası dünyanın her yerindeki Yahudilerin ve eski Yahudilerin güvenliğini tehdit edecek noktaya ulaşabilir.

Antisemitizm daha çok Yahudilere karşı inançlarından ya da yaptıklarından değil, sırf kim olduklarından kaynaklanan akıl dışı nefret olarak anlaşılıyor. Bu doğru değildir, çünkü bu nefretin nedenleri vardır. Fakat Yahudileri kötü insanlar yapan bu nedenler ya uydurmadır (Yahudilerin Yahudi olmayan çocukların kanlarından Pesah ekmeği yapmaları gibi) ya

abartılıdır, ya eskiden kalma klişelerdir, ya geçersizdir ya da biraz geçerliliği varsa da Yahudilerin zengin oldukları vs. gibi sadece çok az insan için geçerlidir. Bu Yahudilerin hepsinden nefret etmenin neden sadece akıl dışı değil aynı zamanda adaletsiz olduğunu da göstermektedir; ve bu adaletsizliklerin çoğunlukla katliam içeren sonuçlar doğurduğunu biliyoruz. Tarih bunları söylerken, sadece her Yahudi değil, aynı zamanda açık düşünceli ve insani vasıflara sahip Yahudi olmayan tüm insanlar tüm güçleriyle antisemitizme karşı çıkmalıdır. Ne kadar acı dolu olursa olsun bu tarihin Yahudilere kendi suçlarını işleme hakkını vermediği herkes tarafından iyi bilinmeli. İster siyonistler gibi suçlarının Yahudi halkının çıkarlarına hizmet ettiklerini düşünsünler, ister *Webster'in Uluslararası Sözlüğü*'nde "anti-siyonizmin" "antisemitizmin" bir biçimi olarak tanımlanmasının sağlanmasında başarılı olsunlar (yeni bir mucize mi acaba?), Yahudi canilerin kendilerini suçlayanlara "antisemitizm" yaftasıyla karşılık vermeleri iğrençtir.⁵ Anti-siyonizm ile antisemitizmin aynı şey olduğunu iddia etmekle siyonistler aslında insanların aynı mantığı kendilerinin hiç istemeyeceği şekilde kullanacak şekilde benimsemelerinin önünü açıyorlar. Siyonistlerin mantığına göre bir insan ya mutlaka hem anti-siyonist ve antisemitisttir; ya da her ikisi de değildir. Bu varsayıma bakılırsa bu ikilem karşısında siyonizmi eleştiren bütün dürüst insanların tasını tarasını toplayıp gitmesi gerekir. Fakat siyonizmin Filistin'deki kötüleşen sicili düşünüldüğünde bu ikilem başka bir şeyin yolunu da açabilir. Öyle ki siyonistlerin öne sürdüğü mantığı olduğu gibi kabul eden bazı siyonizm karşıtları bu mantık uyarınca, aynı şey olmaları hasebiyle, anti-siyonizmi nasıl savunuyorlarsa antisemitizme de aynı şekilde

5 Alıntılanan yer: Robert Fisk, "A Warning to Those Who Dare Criticize Israel in the Land of Free Speech", *The Independent* (Londra: 24 Nisan 2004), s.39.

sarılabilirler. Yani bu tutum anti-siyonistlerin sayısını azaltacağına muhtemelen antisemitistlerin sayısını artırmaktadır. Sonuç olarak gelecekteki pogromlara karşı bir sigorta politikası olarak düşünölen İsrail bu konuda sadece kıymetsiz değil aynı zamanda ona baş koyan ve para aktaran herkesin sağlığı için de tehlikeli hale geliyor.

Eğer şimdiye kadar böyle düşünmedilerse artık bu noktada bu yazının pek çok okuyucusu siyonistlerin hepsini bir tutuyor gözüktüğüm için beni hatalı bulacaklardır. Siyonist kamp içerisindeki pek çok farklılıkların elbette farkındayım ve *Meretz*, *Peace Now* ve *Tikkun*'daki daha ilerici ve insan-cıl siyonistlerin İsrail'deki kurulu düzene karşı çıkan cesur çabalarını kesinlikle takdir ediyorum. Öte yandan analizimden onları muaf tutmam söz konusu olamaz. Bunun nedeni sadece yapmak istedikleri reformların başarısızlığa uğramaya mahkûm olması değil, aynı zamanda bunların hem Likud hem de İşçi Partisi'ndeki versiyonlarının siyonizmin dayandığı bazı temel varsayımları en azından paylaşıyor olmalarıdır. Sadece Yahudilerin tam vatandaşlığa sahip olduğu bir devlet kurmak, bunu hâlihazırda milyonlarca Yahudi olmayan insanın yaşadığı bir toprakta kurmaya çalışmak, dünyadaki antisemitizme Yahudiliğin güç gösterisiyle karşılık verme arayışında olmak, şimdi artık ihtiyaç hâsıl olduğunda kaçıp sığınacakları bir ülke olduğü için dünyanın her yerindeki Yahudilerin kendilerini daha güvende hissetmesini sağlamanın yollarını aramak ve bütün bunları dinsel mitlerle Holokost deneyimini birbirleriyle bütünleştirerek haklı çıkarmaya çalışmak, işte tüm bunlar siyonizmin tam da merkezinde yer almaktadır. Bizi bugünkü çıkmaza sürükleyen de sadece bu görüşler değil aynı zamanda bu görüşlere içkin mantıktır. Bu, başka türlü nasıl bir sonuç doğurabilirdi ki zaten. İsrail'in tarihinin başka bir dönemece giriyor gözüktü-

ğü zamanlarda karşılaşılan şey *chimeralardan** kurtulmaya çalışmakla eş değer. O zaman ancak bu görüşlerin köklerini ve çeşitli uzantılarını reddederek siyonizmin ve onun beraberinde getirdiği durumu olduğu gibi görebilir ve ona göre kendimize ideolojik ve siyasal bir yön çizebiliriz.

Örneğin, ideolojik olarak, artık, bazı ılımlı ve hatta “sosyalist” siyonistin öne sürdüğü gibi İsrail’in iki doğrunun çatışması** gibi bir durum ortaya koyduğunu kabul etmemize gerek yok. Ortada sadece bir doğru var ve işgalci ve ezen taraf olarak siyonistler yanlış yerde duruyorlar. İnsanlara bunu kabul etmekten imtina ettiren şey yalnızca siyonist projenin temelindeki varsayımlar olabilir. Bu aynı zamanda bizim bugün siyonist hükümetin Araplara karşı yönelttiği şiddetle Arapların Yahudilere karşı yönelttiğini aynı kefeye koyamayacağımız anlamına geliyor. Süregelen ölümler ve kıyımlar karşısında derin bir üzüntü duyabileceğime ve duyduğuma şüphe yok; her iki taraftan verilen kurbanların ve onların sevdiklerinin hislerini anlıyor ve burada anlatamayacağım kadar bunun acısını çekiyorum. Fakat yine de kınanmayı hak eden İsrail, onun hükümeti ve bu hükümetin destekçileridir. Böyle düşünmemin nedeni uçaklar ve tanklar kullanarak çok daha fazla masum insanı öldüren tarafın İsrail devleti olması değil, aynı zamanda bundan daha da önemlisi İsrail hükümetinin ülkedeki iktidar tekeli elinde tutması ve bu dehşet verici oyunun kurallarını ve aynı zamanda Filistinlilerin dahil olmaya zorlandığı bu korkunç koşulları kendisinin yaratmasıdır. Bu kuralları ve koşulları herhangi bir zamanda değiştirebilecek olan sadece kendileridir ve bu yüzden de bunların süregelmesinin

* *Chimera*: Çeşitli hayvanların uzuvlarının bileşkesinden oluşan ve ağzından ateşler çıkan ölümsüz bir canavar. –çev.

** Burada ılımlı ve sosyalist siyonistlerin İsrail meselesini bir yanda Yahudilerin güvenliği diğer yanda Filistinlilerin özgürlükleri gibi iki doğrunun çatışması olarak sunmasına göndermede bulunuluyor. –çev.

sorumlusu da onlardır. Asıl terörist onlardır; yaşadıkları git-tikçe artan baskı ve buna eşlik eden aşağılanma sonucu kendi bedenlerini silah olarak kullanmaya gönüllü olacak derecede çılgınlaşan zavallılar değil. Bu çatışmaya bir son vermek isteyen herkes için asıl problem bireysel terör değil devlet terörüdür; ve bunun bizim taktiklerimize de yansması gerekir. Sharon hiç değilse bir konuda haklı: Arafat artık önemsizdir. Böylelikle de belki de sürdürülebilir bir barışa ulaşmak söz konusu olduğunda Filistinlilerin geri kalanı da maalesef öyledir. Zira artık Filistinlileri bazı açılardan çatışmadan sorumlu olmakla suçlamak ve onlara yapabileceğimiz oranda etki etmeye çalışmak yerine tüm dikkatimizi İsrail'e baskı uygulamaya, her türlü baskıyı uygulamaya çevirmemiz gerekir.

Siyasal olarak bunun anlamı bu "haydut devletle" herhangi bir bağ kurmaktan kaçınmak (zamanında Güney Afrika için yaptığımız gibi), onu ekonomik olarak veya başka alanlarda (örneğin onları olimpiyatlara almamak) boykot etmek, bu ülkeye her türlü Amerikan yardımını (devletin veya özel şahısların yardımları) durdurması için kendi siyasetçilerimize baskı yapmak, ona karşı ticari yaptırımlar da dahil olmak üzere çeşitli yaptırımları desteklemek, Birleşmiş Milletler veya diğer platformlarda siyonist insan hakları ihlallerini kınayan kararlar çıkması için çağrıda bulunmak ve tabii tüm bunlara karşı çıkacak siyonist lobi ile kafa kafaya mücadele vermektir. Bu adımların Avrupa'da ve diğer başka yerlerde de atılması gerekir, fakat Amerika'nın genel olarak dünyadaki ve özel olarak da İsrail üzerindeki gücü düşünüldüğünde Filistin halkının kaderini –ve nihayetinde de Yahudiliğin ve Yahudi halkından geriye ne kaldıysa onun kaderini– belirleyecek olan ABD'dir. Her ne kadar İsrail'i bahsettiğim şekilde tecrit etmek bu ülkenin sınırları içinde yaşayan ve kendi hükümetlerinin politikalarını değiştirmeye çalışanları yaralayacak olsa da bu politikaların

maliyetlerini artık İsraililer tarafından da kabul edilemeyecek düzeye çıkararak onlara yardımcı da olabilir. Vicdanlarını atalarında terk etmeyip bugüne taşıyan Yahudiler için şurası açık ki sessizlik, ılımlılık, denge eğer bir zamanlar birer seçenekse, artık bunların hükmü kalmamıştır. Baskıcı rejimler zaten “işlerini” yürütmek için pasif ve sınırlı bir destekten daha fazlasına nadiren ihtiyaç duyarlar. İsrail’in insanlık dışı davranışlarını açıkça savunan Yahudilerin sayısının artmasıyla birlikte diğer iyi niyetli Yahudiler de bütün Yahudilerin siyonizmin suçlarına ortak olduğu ve böylelikle de bu suçların yol açtığı nefreti aynen hak ettiği şeklindeki antisemit stereotipi besler duruma düşmektedirler. Pek çok Yahudinin de Nazi dönemindeki sözde “iyi” Almanların pasifliği hakkında düşündüğü şey tam da bu değil mi? Bir tepki göstermenin bugünkünden çok daha tehlikeli olduğu bir dönemde bu Almanların pasif kalmasının bugün çok sayıda Yahudinin Almanlara karşı hissettiği düşmanlıkta ne kadar payı vardır dersiniz. O zaman Yahudilerin siyonizme karşı topyekün mücadele vermesi gerçek antisemitizme karşı savaşmanın en etkili yoludur.

Üstelik, eğer siyonizm aslında milliyetçiliğin ve gitgide de ırkçılığın zehirli bir biçimi oluyorsa ve İsrail tutsak ettiği azınlığa karşı gün geçtikçe Nazilerin Yahudilere yaptıklarına benzeyen şekillerde hareket ediyorsa, o zaman bunun böyle olduğunu söylememiz lazım. Malum nedenlerden ötürü siyonistler Nazilerle karşılaştırılmak konusunda çok hassastırlar. (Kendi davranışlarını sınırlandıracak kadar değil ama gerektiğinde “adalet” diye feryat etmek ve “antisemitizm” diye suçlayacak kadar hassastırlar.) Fakat şu veya bu siyonist bahaneyle gizlenmedikleri müddetçe eldeki olguların bize anlattığı şu ki siyonistler Nazi döneminden beri hiçbir ulusun yapamadığı kadar Yahudi bir halkı ezmekte olan, bugün dünyadaki en berbat antisemitistlerdir. Hayır, siyonistler şimdilik Naziler kadar da kötü

değiller, henüz değil. Fakat bugün yaşamakta olduğumuz şey Filistinlilere yönelik alttan alta yürüyen bir etnik temizlik değil de ne? Eğer siyonistler (ve onların destekçileri) bu karşılaştırmayı yersiz, aşağılayıcı ve adaletsiz buluyorlarsa, yapmaları gereken tek şey şu an yapmakta (ve desteklemekte) oldukları şeyden vazgeçmektir. Korkum o ki şu anki konumlarının temelindeki mantık onları gelecekte, soykırım da dahil olmak üzere, daha da büyük felaketleri işlemeye yöneltecek. Böyle bir siyonizmin geleneksel Yahudi değerleriyle hiçbir ilgisi olabilir mi?

Bana kalırsa bu soruya en iyi cevabı komedyen Lenny Bruce şu sözlerle vermişti: “Araştırırsanız, ben bir Yahudi çıkarım. Count Basie de bir Yahudidir. Ray Charles o da bir Yahudidir. Eddie Contor ise *goyim**... Deniz Kuvvetleri, ağır *goyim*... New York’ta veya herhangi başka bir şehirde yaşıyorsanız Yahudisiniz demektir. Fakat eğer Butte, Montana’da yaşıyorsanız Yahudi olsanız bile *goyim* olacaksınız demektir. Kool-Aid** *goyim*’dir. Her ne kadar Yahudiler icat etmişse de konsantre süt *goyim*’dir. Çavdar ekmeği Yahudi, ve biliyorsunuz beyaz ekmeğin çok *goyim*’dir... Zencilerin hepsi de Yahudidir... Dinlerini reddeden tüm İrlanda kökenliler Yahudidir.. Baton twirling sporu ise çok *goyim*’dir”.⁶

Buna ekleyeceğim tek şey “Naom Chomsky, Mordechai Vanunu ve Edward Said Yahudi’dir. Elie Wiesel ise *goyim*. Tüm ‘Yahudi’ neo-kon’lar da aynı şekilde *goyim*’dir. Sosyalizm ve komünizm Yahudi; Sharon ve siyonizm ise çok *goyim*’dir”. Ve, kim bilir, Yahudiliğin bu yorumu bir gün hâkim olursa Yahudi halkına geri kabulüm için başvurabilirim.

6 Lenny Bruce, “Jewish and Goyish”, Lenny Bruce’in 5. Kaydı: Let the Buyer Beware (Shout Factory, Eylül. 14, 2004), no 6.

* *Goyim*: Yahudi olmayan. –çev.

** *Kool Aid*: ABD’de satılan bir tür oralet. –çev.